

Maja Žvorc

povjesničarka umjetnosti, samostalna istraživačica

Nadgrobni spomenici na području povijesne Zagrebačke biskupije od XV. do XVIII. stoljeća, doktorska disertacija

Mentorica: prof. dr. sc. Sanja Cvetnić

Disertacija je obranjena 23. prosinca 2021.

na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu

pred povjerenstvom:

izv. prof. dr. sc. Danko Šourek

doc. dr. sc. Tanja Trška

dr. sc. Daniel Premerl, viši znanstveni suradnik

SAŽETAK

Nadgrobni spomenici predstavljaju specifičnu granu skulpturalne umjetnosti u kojoj se isprepliće svjetovni i vjerski sadržaj. Svojim likovnim i tekstualnim sadržajem ispunjavaju trostruku ulogu: čuvaju uspomenu na pokojnika (komemorativna funkcija), ukazuju na njegov društveni položaj (reprezentativna uloga) te odražavaju vjerovanje u spasenje i uskrснуće duše (eshatološka funkcija). Nadgrobnici predstavljaju važan segment kiparsko-klesarske produkcije ranoga novog vijeka na području kontinentalne Hrvatske, posebice one 15. i 16. stoljeća. U dosadašnjoj literaturi obrađeni su pretežno pozitivistički (topografski su pobrojani i opisani), a veća pozornost (rasprave o stilu,

autorstvu, mogućim uzorima i slično) pridana je samo najreprezentativnijim ostvarenjima. Cilj je istraživanja dati sintetičan pristup nadgrobni spomenicima kao skulptorskom zadatku koji će obuhvatiti stilsku analizu djela, postanak, razvoj i značenje njihovih likovno-ikonografskih obrazaca, utjecaj suvremenih medija (slikarstva, kiparstva, grafike, arhitekture) te kontekst nastanka (pitanje autorstva i naručitelja). Osnovni korpus čine nadgrobni spomenici podignuti od 15. i 18. stoljeća na prostoru povijesne Zagrebačke biskupije koji sadrže barem jedan likovni motiv. U njegovoj obradi primijenjene su povijesnoumjetničke (autopsija djela, likovno-ikonografska analiza, stilsko analiza i komparativna analiza) i povijesne metode (arhivsko istraživanje) u svrhu atribucije, datacije, kontekstualizacije i valorizacije nadgrobnikā. Očuvana spomenička građa predstavlja heterogenu skupinu koja varira likovnom složenošću i kvalitetom izrade, no najbolja ostvarenja idu ukorak sa suvremenih stilskim previranjima i svjedoče o visokoj kulturološkoj osviještenosti naručitelja i dometima umjetničkoga stvaralaštva. ✕